

Landstingsstyrelsens förvaltning
Forum för kunskap och gemensam utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2007-05-11

Diarienummer:
LS 0703-0370

Handläggare:
Torgny Nilsson

Yttrande över slutbetänkandet Friskare tänder - till rimliga kostnader (SOU 2007:19)

Ärendet

Socialdepartementet har berett landstinget möjlighet att yttra sig över slutbetänkandet "Friskare tänder - till rimliga kostnader" (SOU 2007:19)

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att som yttrande överlämna detta tjänsteutlåtande

Bakgrund

Utredningens uppdrag är att föreslå ett nytt tandvårdsstöd för vuxna, 20 år och äldre, som omfattar ett skydd mot höga kostnader samt en tandvårdscheck som kan användas som delbetalning för abonnemangstandvård eller regelbundna förebyggande besök hos tandläkare eller tandhygienist. I uppdraget ingår att analysera och lägga fram förslag om hur åldersgruppen 65 år och äldre skall behandlas inom ramen för det nya tandvårdsstödet. Utredningens förslag bör utformas så att konkurrensen på marknaden för tandvård förbättras och patientens ställning stärks.

Förvaltningens synpunkter

Med hänsyn till att såväl Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning som Folk tandvården avger tjänsteutlåtanden har Landstingsstyrelsens förvaltning i sitt svar utöver några inledande allmänna synpunkter koncentrerat sig på de frågor som har anknytning till kompetenser som finns inom den egna organisationen.

Slutbetänkandet Friskare tänder – till rimliga kostnader (SOU 2007:19) grundar sig på ett omfattande och väl genomfört utredningsarbete. Förvaltningens bedömning är att de förslag som utredningen lagt är väl

balanserade och kan leda till att de övergripande målen för det nya tandvårdsstödet uppnås.

När det gäller tandvårdschecken stöder förvaltningen det utformningsalternativ som utredningen föreslår och delar förhoppningen att det skall leda till mera regelbunden tandvårdskontakt, särskilt i åldersgruppen 20-29 år. Utfallet av checken måste följas noga och korrigeringar bör vidtas om reformen ej får förväntad effekt.

Högekostnadsskyddet föreslås ha ett karensbelopp på 3 000 kronor. Därefter ersätts patientens kostnader med 50 procent upp till 15 000 kronor och med 85 procent för den del som överstiger 15 000 kronor. Det nya högekostnadsskyddet ersätter också dagens högekostnadsskydd för protetiska behandlingar för patienter som är 65 år eller äldre. Det innebär att patienter som är 65 år eller äldre, fullt ut skall omfattas av det nya statliga tandvårdsstödet.

Förvaltningen delar de avvägningar som utredningen gjort bakom dessa förslag, men vill ändå peka på att 3 000 kronor kan vara en hög kostnad för många av de patienter som idag avstår från tandvård av ekonomiska skäl. Förslaget innebär att högekostnadsstödet avgränsas till en mindre del av det totala antalet patienter. Endast 20 procent av patienterna har en årlig tandvårdskostnad som överstiger 3 000 kronor.

Tandhälsa en del av folkhälsan

I utredningen används begreppet tandhälsa synonymt med begreppen oral hälsa och munhälsa. Utredningen säger inledningsvis att tandhälsa kan definieras som en del av den allmänna hälsan och bidrar till fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande med upplevda och fullgoda orala funktioner satta i relation till individens förutsättningar och frånvaro av sjukdom. Men i den fortsatta hanteringen av tandhälsobegreppet använder sig utredningen av ett traditionellt, företrädesvis tekniskt, synsätt som inte leder till någon integration med övrig vård.

Förvaltningen beklagar att utredningen inte mer konsekvent baserat sina resonemang på en allmän hälsosyn och vidgat perspektivet på tandhälsa till att utgöra en del av folkhälsan. Utöver den allmänna uppfattningen om vad som är en acceptabel tandstatus skulle man med ett sådant synsätt på ett naturligt sätt också kunnat väga in möjligheterna i och nyttan av att via oral hälsa nå resultat för kroppens hälsa i övrigt.

Uppföljning av tandhälsans utveckling

Utredningen påpekar att bristerna i nationell epidemiologi inom tandvårdsområdet är betydande. När det gäller uppgifter på individnivå om tandhälsa, tandvårdskonsumtion, tandvårdskostnader eller nyttjandet av

det statliga tandvårdsstödet saknas idag heltäckande statistisk uppföljning. Det finns heller inga heltäckande undersökningar om det offentliga tandvårdsstödet påverkan på tandhälsan eller tandvårdskonsumtionen.

Förvaltningen instämmer i utredningens bedömning att en systematisk uppföljning och utvärdering baserad på löpande statistikinlämning behövs inom tandvårdsområdet, oavsett framtida utveckling av tandvårdsstödet, och att den bör ske på nationell nivå. Socialstyrelsen bör vara ansvarig myndighet när det gäller uppföljning av tandhälsa och i linje med utredningens förslag få ett förtydligt ansvar för statistik om tandhälsan hos vuxna.

Tillskapandet av ett tandhälsoregister skulle som utredningen framhåller ge goda möjligheter att följa tandhälsoutvecklingen för olika patientgrupper över tiden och därmed skapa förutsättningar för att kontinuerligt kunna följa effekterna av det nya tandvårdsstödet på ett välstrukturerat sätt.

Förvaltningen delar också utredningens syn att det vid sidan om den löpande uppgiftsinlämningen med jämna mellanrum bör göras mer omfattande kliniska studier som möjliggör fördjupade analyser av tandhälsans utveckling.

Försäkringskassan får en nyckelfunktion

Försäkringskassan skall enligt utredningens förslag följa upp och utvärdera tandvårdskostnader, patientpriser och tandvårdskonsumtion.

Försäkringskassan får också huvudansvaret för kommunikationen med vårdgivarna via ett nytt IT-stöd som utvecklas för ändamålet. All inrapportering av data från vårdgivarna skall gå genom dem och vidarebefordras till de myndigheter som ansvarar för olika områden.

Förvaltningen ser positivt på att utredningen på detta sätt sökt samordnade lösningar som syftar till att lätta den administrativa belastningen på vårdgivarna och inser samtidigt att inrapporteringssystemet blir nyckeln till och helt avgörande för att samtliga delar av det nya tandvårdsstödet skall fungera. Detta kommer att ställa stora krav på samverkan mellan de inblandade myndigheterna.

Utvärderingsprogram

Utredningens förslag att Försäkringskassan skall ges i uppdrag att utforma och samordna ett särskilt utvärderingsprogram för tandvårdsreformen är angeläget ur kunskapsuppbyggnadssynpunkt. Av stor vikt är i detta sammanhang påpekat att tiden fram till införandet av det nya tandvårdsstödet bör användas till att samla in data om tandvårdskonsumtion och tandhälsa i syfte att skapa ett jämförelsematerial att utvärdera utfallet av reformen mot.

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2007-05-11Diarienummer:
LS 0703-0251*Kvalitetsregister*

Förvaltningen stöder utredningens uttalande om att inrättandet av nationella kvalitetsregister inom tandvården är angeläget. Erfarenheterna från andra vårdområden visar att många kvalitetsregister är kraftfulla instrument i kvalitetsarbetet och att de har stor betydelse för upptäckt och utjämning av skillnader i vården, vilket på sikt leder till en kvalitetshöjning enligt de indikatorer som används. Förvaltningen ser därför positivt på förslaget att åtgärder vidtas för att implantatregistret snarast kommer i drift, samt att möjligheter skapas för inrättande av nya register inom andra angelägna kunskapsfält.

Styrning mot en mer evidensbaserad tandvård

Utredningen anser att Socialstyrelsen bör vara mer aktiv när det gäller styrningen av vårdens innehåll. Förvaltningen delar uppfattningen att Socialstyrelsen i större utsträckning än i dag bör utfärda nationella riktlinjer i syfte att definiera vad som är vetenskap och beprövad erfarenhet. Riktlinjerna bör även omfatta olika behandlingars kostnadseffektivitet och samhällsekonomiska effektivitet. Detta ställer i sin tur ökade krav på tandvårdens huvudmän att aktivt verka för att öka kunskapsbasen inom tandvården genom utarbetande av regionala vårdprogram etc.

Göran Stiernstedt

Lars-Bertil Arvidsson